

15. Bölüm

Engelli Hakları ve Yasal Düzenlemeler

Doç. Dr. Dilek KÜÇÜK ALEMDAR¹

GİRİŞ

BM Engelli Hakları Sözleşmesi; Dünya'daki engelli haklarının temelini oluşturan, engellilerin toplum ve devlet tarafından korunma hakları olduğunu, engellilerin ve ailelerinin haklarından eşit ve tam yararlanabilmesi için gereken desteği almalarını belirtmiştir. Bu sözleşmede, engelli bireylerin medeni, ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel ortamlara katılmalarının eşit fırsatlarla teşvik edilmesinin, gelişen ve gelişmekte olan ülkelere önemli katkılar sağlayacağını açıklamıştır. Bunun yanı sıra; engelli çocukların, engelli kızların ve engelli kadınların eşitlik ilkesi çerçevesinde değerlendirilmesinin gerekliliği belirtilerek; onların şiddete, istismara ve kötü muameleyle uğramaması gerektiği vurgulanmıştır. Türkiye'de ise engelliler ve engelli haklarıyla ilgili çok sayıda yönetmelik, tüzük, kanun ve kanun hükmünde kararname bulunmaktadır. Engelliler Kanunu'nun Türkiye'deki hedefi; belirli mevzuatlar çerçevesinde engellilerin haklarından yararlanmalarını sağlamak ve engellilere yönelik hizmetlerin aksatılmadan sunulmasıdır. Bu kanunun hedef kitlesinde ise; engelliler ve engelli aileleri yer almaktadır.

Dünyada Engelli Hakları

BM Engelli Hakları Sözleşmesi; Dünya'daki engelli haklarının temelini oluşturmaktadır. Bu sözleşmeye katılan bütün ülkelerin kendi sınırları içerisinde yer alan engelli bireylerin haklarını düzenlemelerinde rehber olmuştur.

¹ Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.
dilekkucukalemdar@gmail.com

KAYNAKLAR

- 1- T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı. (2010). Özürlüler Kanunu ve İlgili Mevzuat, Ankara.
- 2- Giresunlu, G., Akıncı, V. (2011). Engellinin El Kitabı, İstanbul.
- 3- Öztürk, M. (2011). Türkiye’de Engelli Gerçeği. MÜSİAD Cep Kitapları: 30, İstanbul.
- 4- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2011). Bilgilendirme Rehberi, Ankara,
- 5- Çakmak, N. M. (2006). Türk Kamu Hukuku Açısından Engellilerin Hukuki Statüsü, Ankara Üniversitesi, SBE, YDT, Ankara.
- 6- Çaha, H. (2016). Engellilerin Toplumsal Hayata Katılmasına Yönelik Politikalar: Türkiye, ABD ve Japonya Örnekleri. İnsan ve Toplum, 5 (10).
- 7- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, “Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Yer Alan Engelli Bireylere Yönelik İbarelerin Değiştirilmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, Resmi Gazete, Yayın Tarihi:03.05.2013, Resmi Gazete Sayı:28636
- 8- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, “Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, Resmi Gazete, Yayın Tarihi:07.07.2005, Resmi Gazete Sayı, 25868
- 9- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2019). Engelliler İçin Bilgilendirme Rehberi, Ankara.
- 10- Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (25868). (07.07.2005). T.C. Resmi Gazete.
- 11- Çınarlı, S. (2008). Kamu Hizmetlerinin Yürütülmesinde Engelli Hakları, Dokuz Eylül Üniversitesi, SBE, YDT, İzmir.
- 12- Güngör F, Güneş G. Dünya’daki gelişmeler paralelinde Türkiye’de değişen özürlülük politikaları. Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2012;2(3).
- 13- Yavuz, N. (2019). Engelli hakları ve engellilerin kente erişebilirliğinin kentli hakları perspektifinden değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yerel Yönetimler Anabilim Dalı Küresel Şehirler ve İstanbul Araştırmaları Bilim Dalı.
- 14- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engeli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2011). Yerel Yönetimler İçin Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Teknk El Kitabı (Ed. H. Kaplan ve diğ.), Ankara.
- 15- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, “Erişebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği”, Resmi Gazete, Yayın Tarihi:20.07.2013, Resmi Gazete Sayı:28713
- 16- Çağlar, S. Engellilerin Erişebilirlik Hakkı ve Türkiye’de Erişebilirlikleri. AÜHFD, Cilt. 61, Sayı. 2, (2012), s. 541-598.
- 17- Alsancak, H., Çatana, N., Dolamaç, N., Tomruk, H., Türkeku, A., 2013. Engelli Hakları Başucu Kitapçığı, Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- 18- Aydemir, O. (2019). Engelli bireylere yönelik sosyal politikaların karşılaştırmalı analizi: Türkiye ve Avrupa örneği. İstanbul Esenyurt Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Anabilim Dalı / Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı
- 19- Özürc, M., Türkiye’de Engelli Gerçeği, [http //www.musiad.org.tr](http://www.musiad.org.tr), (14.08.2013)
- 20- T.C. Sağlık Bakanlığı, “Özürlü Kişilere Yönelik Sağlık Hizmetlerinin Sunumuna İlişkin Genelge”, Resmi Gazete, Yayın Tarihi:05.06.2008, Resmi Gazete Sayı:2008/43
- 21- T.C. Sağlık Bakanlığı, “Poliklinik Hizmetlerinde Öncelik Sırası Hakkında Genelge”, Resmi Gazete, Yayın Tarihi:14.12.2010, Resmi Gazete Sayı:2010/73-80
- 22- Akyüz, E. (2012). Çocuk Hukuku: Çocukların Hakları ve Korunması, 2. Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.